

la Biennale di Venezia

14. Mostra
Internazionale
di Architettura

Partecipazioni nazionali

Tourism Landscapes Remaking Greece

Τοπία Τουρισμού Ανακατασκευάζοντας την Ελλάδα

*Greek Participation
14th International Architecture Exhibition
la Biennale di Venezia 2014*

Yannis Aesopos, Commissioner

Ελληνική Συμμετοχή
14η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής
la Biennale di Venezia 2014

Εθνικός Επίτροπος, Γιάννης Αίσωπος

26.03 - 11.04.2015

*Acropolis Museum, Athens
Μουσείο Ακρόπολης, Αθήνα*

14η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής
La Biennale di Venezia

Fundamentals
Absorbing Modernity 1914-2014
Επιμελήτης: Rem Koolhaas

Τοπία Τουρισμού: Ανακατασκευάζοντας την Ελλάδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
Μουσείο Ακρόπολης, Αθήνα
26 Μαρτίου - 11 Απριλίου 2015

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπουργείο Περιβάλλοντος,
Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, ΕΠΠΕΡΑΑ,
ΕΣΠΑ 2007-13, ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ
Γιάννης Αίσωπος

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ - ΝΕΑ ΕΡΓΑ
Ηλίας Ζέγγελις, Γεώργιος Α. Πανέτσος, Λόης Παπαδόπουλος
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΙ
Γιώργης Γερόλυμπος, Πάνος Κοκκινιάς
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
Γιάννης Αίσωπος
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ
Αγγελική Ευριπιώτη, Αναΐς Ευριπιώτη, Ιωάννα Κουλούρη,
Γιώργος Κουράκος, Ανδρέας Νικολοβγένης, Μίνα Ρούσσου,
Θοδωρής Σβορώνος, Μαρία Χασιώτη
ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
Αλέξανδρος Ζαφειρίου
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΚΘΕΣΗΣ
Ξύλκο - Α. & Δ. Ι. Δημόπουλος & ΣΙΑ, Θ. Κωνσταντόπουλος

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παραγωγικής
Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος & Ενέργειας και του
Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού

www.tourismlandscapes.gr
www.facebook.com/tourismlandscapes

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ / ORGANIZATION

ΕΙΔΙΚΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ / SPECIAL SUPPORTERS

14th International Architecture Exhibition
La Biennale di Venezia

Fundamentals
Absorbing Modernity 1914-2014
Curator: Rem Koolhaas

Tourism Landscapes: Remaking Greece

GREEK PARTICIPATION
Acropolis Museum, Athens
26 March - 11 April 2015

ORGANIZATION
European Union, Greek Ministry of Environment,
Energy & Climate Change, EPPERA, NSRF 2007-13,
Greek Architects Association

COMMISSIONER - CURATOR
Yannis Aesopos

ADVISORS - NEW PROJECTS
Elia Zenghelis, Georgios A. Panetsos, Lois Papadopoulos
PHOTOGRAPHERS
Panos Kokkinias, Yiorgis Yerolymbos
EXHIBITION DESIGN
Yannis Aesopos
CURATORIAL TEAM
Maria Chassioti, Angeliki Evripioti, Anais Evripioti,
Ioanna Koulouri, Georgios Kourakos, Andreas Nikolovgenis,
Mina Roussou, Thodoris Svoronos
TRANSLATIONS
Alexandros Zafeiriou
EXHIBITION CONSTRUCTION
Xylko - A. & D. I. Dimopoulos & Co, Th. Konstantopoulos

Under the auspices of the Ministry of Reconstruction of
Production, Environment & Energy and the Greek National
Tourism Organization

www.tourismlandscapes.gr
www.facebook.com/tourismlandscapes

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ / MAJOR SPONSORS

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΤΙΚΟΙΝΟΝΙΑΣ / MEDIA SPONSORS

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ / SUPPORTERS

Τοπία Τουρισμού

Ανακατασκευάζοντας την Ελλάδα

Tourism Landscapes Remaking Greece

Η έκθεση *Τοπία Τουρισμού: Ανακατασκευάζοντας την Ελλάδα* διερευνά το ρόλο του τουρισμού ως εργαλείου διαρκούς εκμοντερνισμού της χώρας μέσω της παραγωγής κατασκευασμένων τοπίων τουρισμού: αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, διαμορφώσεων δημοσίων χώρων, παραθαλάσσιων εγκαταστάσεων, ξενοδοχείων και θερέτρων, αναπλάσεων παραδοσιακών οικισμών, μεγάλης κλίμακας τουριστικών αναπτύξεων και υποδομών. Ακόμη αναφέρεται στη συνακόλουθη (ανα)διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας την οποία ο τουρισμός επιτείνει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΙΣΩΠΟΣ
YANNIS AESOPOS

Εθνικός Επίτροπος,
14η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής
Biennale Βενετίας 2014

Commissioner - Greece,
14th International Architecture Exhibition
La Biennale di Venezia 2014

1

3

4

Tourism Landscapes: Remaking Greece explores the role of tourism as a vehicle for the continuous modernization of Greece through the production of constructed tourism landscapes: archaeological sites and museums, public spaces, beaches and sea-side facilities, hotels and resorts, preserved and developed traditional settlements, large-scale tourism developments and infrastructures. Moreover, it addresses the concurrent (re) shaping of Greek national identity, enhanced by tourism.

Greek history and the Greek landscape jointly made up the myth of contemporary Greece. Historical and cultural continuity through the unaltered landscape defined the identity of the modern Greek state. These same elements -history and landscape- provided the foundation for Greece's entry to a new sector of economic activity that intensified rap-

2

Η ελληνική Ιστορία και το ελληνικό τοπίο συγκρότησαν από κοινού το μύθο της σύγχρονης Ελλάδας. Το κλασικό παρελθόν της χώρας και η ιστορική και πολιτισμική συνέχεια διαμέσου του αναλλοίωτου του τοπίου καθόρισαν την ταυτότητα του νεότερου ελληνικού κράτους. Τα ίδια αυτά στοιχεία -Ιστορία και τοπίο- αποτέλεσαν τη βάση για την είσοδο της Ελλάδας σε ένα νέο τομέα οικονομικής δραστηριότητας που ξεκίνησε στη μεταπολεμική περίοδο εκμοντερνισμού της χώρας: τον τουρισμό, μια βιομηχανία στην οποία η Ελλάδα έμελε να παίξει σημαντικό ρόλο, σε παγκόσμια κλίμακα. Ο τουρισμός είναι μια κατεξοχήν εξωστρεφής δραστηριότητα που προϋποθέτει συνεχή επικοινωνία με το 'άλλο', επαφή με το νέο και προσαρμογή σε αυτό και συνεχή (ανα)διαμόρφωση ταυτότητας. Με αρχιτεκτονικούς όρους, μια διαρκή ανακατασκευή του δομημένου τοπίου.

Ήδη από τις δεκαετίες του '50 και του '60, τοπία που συνδύαζαν την εξαιρετική φυσική ομορφιά με την Ιστορία και την αναψυχική επιλέχτηκαν για την κατασκευή (παραθαλάσσιων) ξενοδοχείων, θερέτρων και οργανωμένων ακτών που θα προσέφεραν τις απαραίτητες υποδομές για την επερχόμενη μαζική εισροή τουριστών. Η αρχιτεκτονική αυτή δεν υποτάχθηκε στις προϋπάρχουσες πολιτισμικές και μορφικές δεσμεύσεις του παραδοσιακού αλλά υιοθέτησε τη μοντέρνα αρχιτεκτονική γλώσσα.

Στις δεκαετίες που ακολούθησαν, η δραματική αύξηση του αριθμού των τουριστών οδήγησε σε ένα άλμα κλίμακας. Μεγάλοι όγκοι ξενοδοχείων, που υιοθετούσαν τις μορφικές αρχές του Διεθνούς Στιλ, εμφυτεύτηκαν σε παραθαλάσσιες τοποθεσίες διαχωρίζοντας με σαφήνεια αρχιτεκτονική και τοπίο. Η διεθνής ανάπτυξη του τομέα της προστασίας κτιρίων και συνόλων και ο ερχομός της μετανεωτερικότητας οδήγησαν στην επιβολή μορφολογικών κανόνων που περιόρισαν τη σχεδιαστική ελευθερία. Η αφομοίωση της νέας συνθήκης επέτρεψε και οδήγησε

5

6

7

8

9

idly during the country's post-War modernization period: tourism, an industry in which Greece was to play an important role on a global scale. Tourism is by definition an extrovert activity that presupposes regular contact with the 'other', being in touch with the new and adapting to it, as well as a continuous (re)configuration of identity: in architectural terms, a constant remaking of the built landscape.

In the 50s and 60s, landscapes that combined natural beauty with history were selected for the construction of (seaside) hotels and beaches that could provide the necessary infrastructure for the oncoming influx of tourists. This architecture, merging into a whole with its surrounding natural landscape, did not subordinate itself to the pre-existing formal givens of tradition, but, rather, adopted the modern architectural language.

In the decades that followed, rapidly increasing numbers of tourists triggered a jump in scale. Large hotel volumes, incorporating the formal principles of International Style modernism, were implanted in seaside locations presenting a clear separation between architecture and landscape. The development of the discourse of preservation of historical buildings and settlements and the arrival of post-modernity led to the imposition of morphological rules that limited design freedom and to the (iconographic) redefinition of the local and the traditional as 'neo-traditional' or 'neo-Greek', thus intensifying local identity.

στην, σε μεγάλο βαθμό, εικονογραφική αναδιατύπωση του τοπικού και του παραδοσιακού ως 'νεο-παραδοσιακού' ή 'νεο-ελληνικού', ενδυναμώνοντας την τοπική ταυτότητα.

Στη διάρκεια της πρόσφατης δεκαετίας της 'ευημερίας', πολλαπλά στοιχεία του διεθνούς (μινιμαλιστικού) lifestyle και της κουλτούρας της ευεξίας ενσωματώθηκαν στο σχεδιασμό του εσωτερικού, του οποίου ο ρόλος κατέστη κυρίαρχος, επισκιάζοντας αυτόν του εξωτερικού του κτιρίου.

Τώρα πια, μετά-την-κρίση, σε μια εποχή περιορισμένων πόρων, η φαντασμαγορία μοιάζει να ξεθωριάζει δίνοντας τη θέση της σε μια πιο 'νηφάλια' και 'πρωταρχική' αρχιτεκτονική του ελάχιστου (περιβαλλοντικού) αποτυπώματος.

10

During the recent decade of 'opulence', many elements of the international (minimalist) life-style and the wellness culture were incorporated in the design of the interior whose role became dominant, overshadowing that of the buildings' exterior.

Now, in the post-crisis era, an era of limited resources, glamor seems to be fading, giving its place to a more 'sober' or 'fundamental' architecture of a reduced (environmental) footprint.

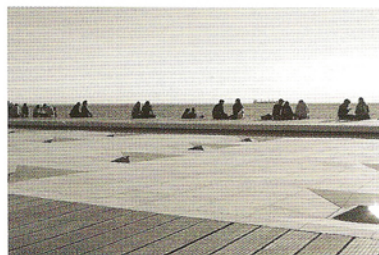
11

12

13

14

15

1. Αρχαιολογικός χώρος, Αρχαία Αγορά και Στοά Αττάλου, Αθήνα [1931-1940, 1953-1956], Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. 2. Διαμόρφωση των λόφων της Ακρόπολης και του Φιλοπάππου, Αθήνα [1951-57], Δημήτρης Πικιώνης. 3. Ακτή Αστέρια, Γλυφάδα, Αττική [1959], Προκόπης Βασιλειάδης, Εμμανουήλ Βουρέκας, Περικλής Σακελλάριος. 4. Μεγάλη Ακτή, Βουλιαγμένη, Αττική [1962], Προκόπης Βασιλειάδης, Εμμανουήλ Βουρέκας, Περικλής Σακελλάριος. 5. Ξενοδοχείο Ξενία, Μύκονος [1959], Άρης Κωνσταντινίδης. 6. Ξενοδοχείο Αμαλία, Δελφοί [1965], Νίκος Βαλασμάκης. 7. Τουριστική ανάπτυξη Πλακιά, Ρέθυμνο, Κρήτη [1966], Τάκης Χ. Ζενέτος. 8. Ξενοδοχείο Αρίων, Βουλιαγμένη, Αττική [1970], Εμμανουήλ Βουρέκας, Αντώνης Γεωργιάδης, Κωνσταντίνος Δεκαβάλλας. 9. Ξενοδοχείο Porto Carras, Σιθωνία, Χαλκιδική [1980], Walter Gropius / The Architects Collaborative (TAC). 10. Ανάπτυξη Κόλπου Κούταβου, Κεφαλονιά [1985], Ηλίας Ζέγγελης / OMA. 11. Αποκατάσταση και τουριστική ανάπτυξη παραδοσιακού οικισμού, Οία, Σαντορίνη [1976-1991], Πρόγραμμα EOT. 12. Ξενοδοχείο Grace, Ημεροβίγλι, Σαντορίνη [2010], Diversity & mplusm. 13. Ξενοδοχείο Kirini Suites & Spa [1978, 2011], Οία, Σαντορίνη. 14. Νέα Παραλία Θεσσαλονίκης [2014], Πρόδρομος Νικηφορίδης, Bernard Cuomo, Atelier R. Castro-S. Denissof. 15. Νέο Μουσείο Ακρόπολης, Αθήνα [2009], Bernard Tschumi Architects, συνεργάτης Μιχάλης Φωτιάδης/ARSY.

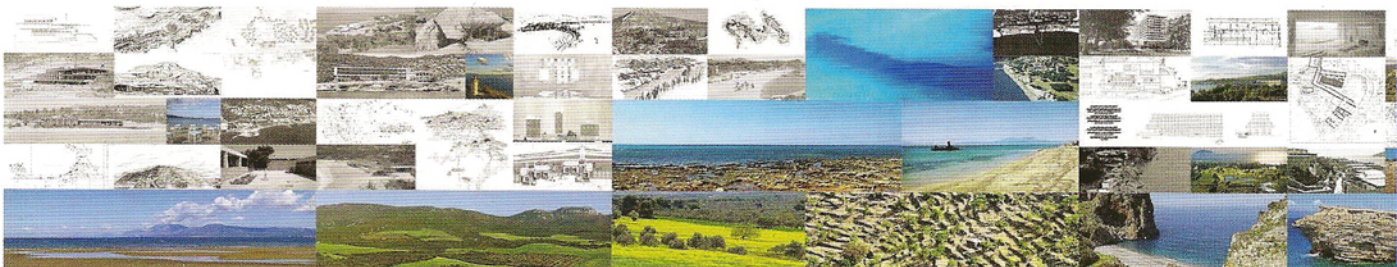
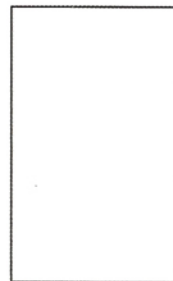
1. Archaeological Site, Ancient Agora & Stoa of Attalos, Athens [1931-1940, 1953-1956], The American School of Classical Studies at Athens. 2. Landscaping of the Acropolis and Philopappos Hills, Athens [1951-57], Dimitris Pikionis. 3. Astir Beach, Glyfada, Attica [1959], Periklis Sakellarios, Prokopis Vassiliadis, Emmanouil Vourekas. 4. Megali Akti Beach, Vouliagmeni, Attica [1962], Periklis Sakellarios, Prokopis Vassiliadis, Emmanouil Vourekas. 5. Xenia Hotel, Mykonos [1959], Aris Konstantinidis. 6. Amalia Hotel, Delphi [1965], Nicos Valsamakis. 7. Tourism Development of Plakias, Rethymno, Crete [1966], Takis Ch. Zenetos. 8. Arion Hotel, Vouliagmeni, Attica [1970], Constantin Decavalla, Antonis Georgiadis, Emmanouil Vourekas. 9. Porto Carras Hotel, Sithonia, Chalkidiki [1980], Walter Gropius / The Architects Collaborative (TAC). 10. Koutavos Bay Development, Cephalonia [1985], Elia Zenghelis / OMA. 11. Preservation and Tourism Development of Traditional Settlement, Oia, Santorini [1976-1991], GNTO Program. 12. Grace Hotel, Santorini [2010], Diversity & mplusm. 13. Kirini Suites & Spa Hotel [1978, 2011], Oia, Santorini. 14. New Waterfront of Thessaloniki [2014], Prodromos Nikiforidis, Bernard Cuomo, Atelier R. Castro-S. Denissof. 15. New Acropolis Museum, Athens [2009], Bernard Tschumi Architects with Michael Photiadis & Associate Architects.

Έκθεση

Η έκθεση στο Μουσείο Ακρόπολης 'ανακατασκευάζει' σε φυσικό μέγεθος το Ελληνικό Περιπτερο στη Biennale της Βενετίας, ως εσωτερικό. Χωρίζεται σε 2 ενότητες: το Αρχείο 1914-2014 -έργα και μελέτες των τελευταίων 100 χρόνων- και τα Νέα Έργα -νέες, ειδικά σχεδιασμένες για την έκθεση, προτάσεις για μια σύγχρονη τουριστική κατοίκηση στο τοπίο μετά-την-κρίση. Το Αρχείο είναι μια συνεχής γεωμετρική επιφάνεια φωτογραφιών που τοποθετούνται στους τοίχους του Περιπτέρου και αποτελείται από 3 υποενότητες. Μακρόστενες φωτογραφίες τοπίων, σε μια ακολουθία αυξανόμενης παρουσίας του ανθρωπογενούς (από το φυσικό στο έντονα δομημένο), τοποθετημένες στην κατώτερη ζώνη των τοίχων, ανακατασκευάζουν ένα τοπιακό ανάγλυφο. Πάνω τους τοποθετούνται φωτογραφίες και σχέδια αρχιτεκτονικών έργων (η αρχιτεκτονική 'εναποτίθεται' στο τοπίο) που διακόπτονται από εικόνες 'στοιχείων ταυτότητας' που εισάγουν την ανθρωπολογική θεώρηση. Τα 15 Νέα Έργα τουριστικής κατοίκησης μετά-την-κρίση, παρουσιάζονται στο κέντρο του Περιπτέρου, μέσω μακετών που τοποθετούνται σε βάρθρα ίδιας επιφάνειας αλλά διαφορετικού ύψους, δημιουργώντας ένα εσωτερικό 'τοπίο νησίδων'.

Exhibition

The exhibition at the Acropolis Museum 'remakes', at the full scale, the Greek Pavilion at the Venice Biennale, as an interior. It consists of 2 parts: the Archive 1914-2014 -projects of the last 100 years- and the New Projects -new, commissioned, designs for a contemporary post-crisis tourism inhabitation in the landscape. The Archive is a continuous geometric surface of photographs placed on the surrounding walls of the Pavilion and consists of 3 sub-parts. Linear photos of landscapes, in a sequence of increasing presence of the man-made (from the natural to the densely built), are placed on the lower zone of the walls, so as to recreate a 'topography'. They are crowned with photos and drawings of architectural projects (architecture 'placed' in the landscape) and punctuated by photos of 'identity elements' which introduce an anthropological consideration. The 15 New Projects for a post-crisis tourism inhabitation are presented in the center of the Pavilion through models placed on identical stands of various heights that create an interior 'island landscape'.

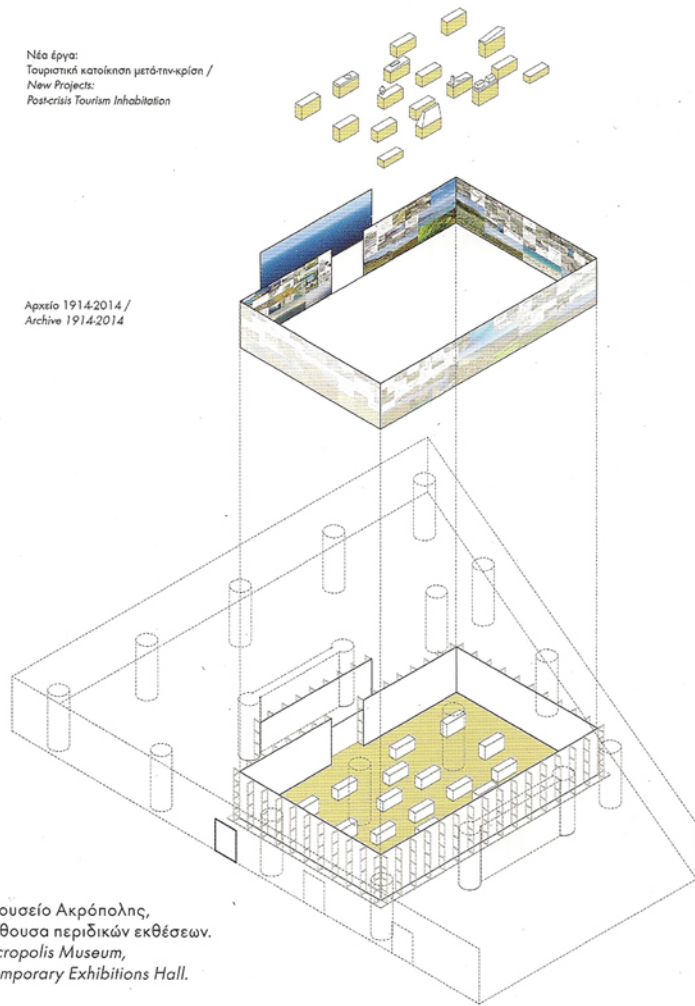

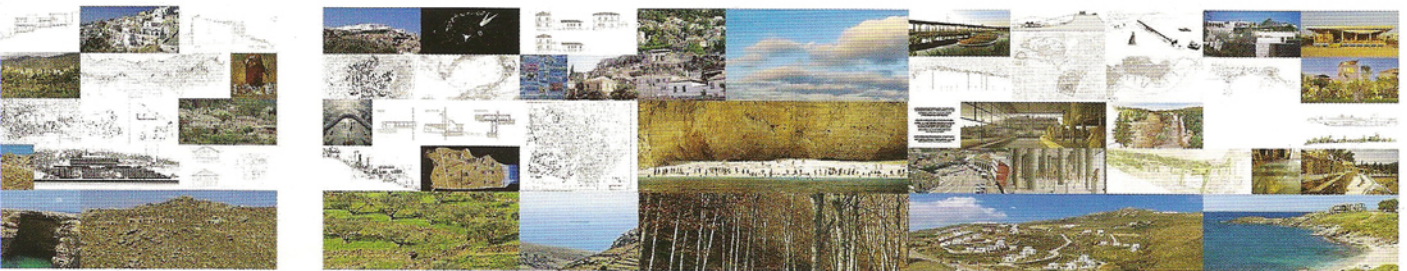
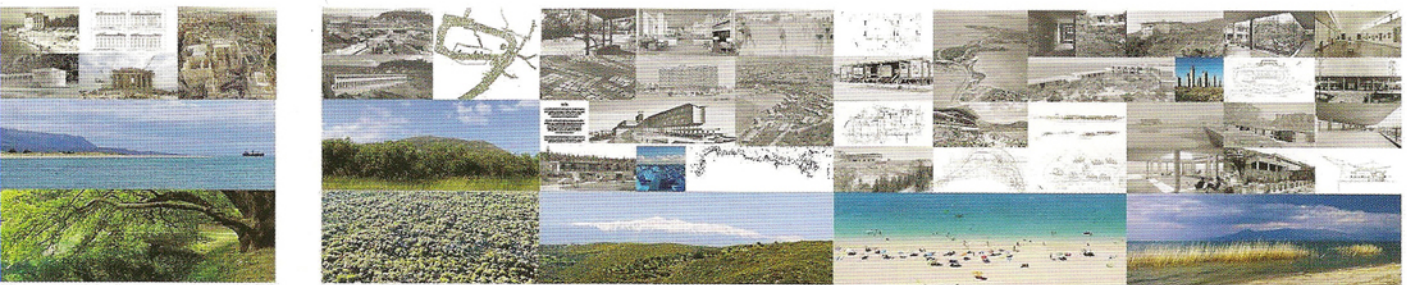
Απόψεις από το Ελληνικό Περίπτερο,
Biennale Βενετίας, 07.06 – 23.11.2014.
Views from the Greek Pavilion,
Venice Biennale, 07.06 – 23.11.2014.

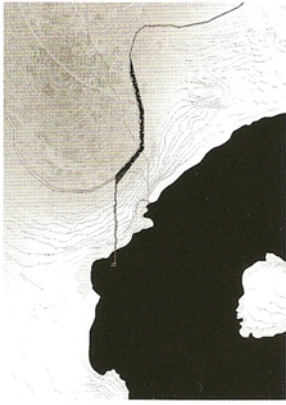
Νέα έργα:
Τουριστική κατοίκηση μετόπν-κρίση /
New Projects:
Postcrisis Tourism Inhabitation

Αρχείο 1914.2014 /
Archive 1914.2014

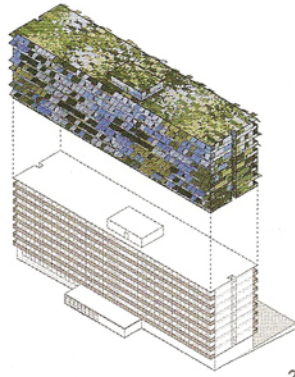

Μουσείο Ακρόπολης,
Αίθουσα περιδικών εκθέσεων.
Acropolis Museum,
Temporary Exhibitions Hall.

1

2

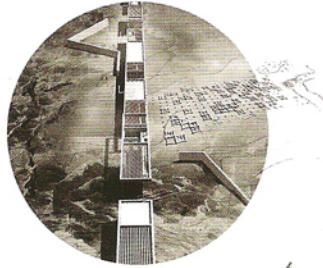
3

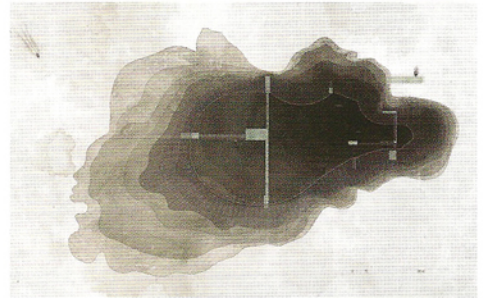
4

5

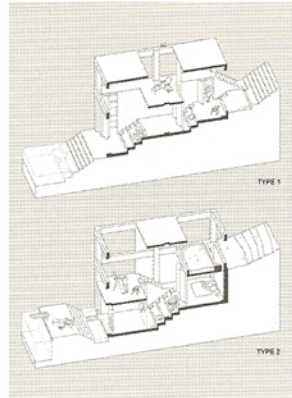
6

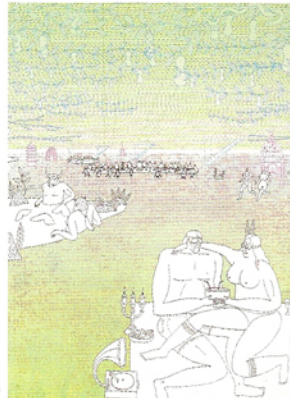
7

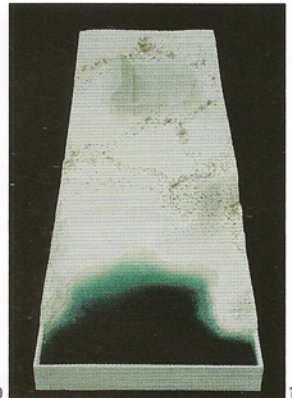
8

9

10

11

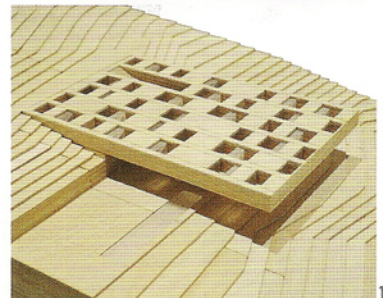
12

13

14

15

1. Τεταμένης Αρχιτεκτονικής Νημάση ^{TAN}, Con-tour. 2. AZPML, Παραλλαγή αποκατάστασης τοπίου. 3. Ζήσης Κοτιώνης, Αμφίβιες αποικίες. Στη θάλασσα έκ(σ)ταση. 4. Ηλίας Παπαγεωργίου / SO - IL, Veiled. 5. Studio Angelidakis, The Naxos Ruin. 6. Α. Βούγια, Θ. Ησαΐας, Π. Ησαΐας, Μηχανισμός ανάρτησης. Υποδομή και νομοθεσία ελεύθερης κατασκήνωσης. 7. Neri&Hu Design and Research Office, 100 χαρακτικά: Ταξίδι εντός. 8. HHF Architects, Ο ελληνικός τουρισμός δεν είναι σε κρίση. 9. Flux Office, Λακωνίς. 10. Amid.Cero9, Ο Παιρι-Δαῖθα του Αιγαίου. 11. Manuel Aires Mateus, Francisco Aires Mateus, Για τον τουρισμό στη Ελλάδα. 12. kstudio, αhotel. 13. buerger katsota architects, ως αν. 14. Γραφείο Αντονά, Τα καταφύγια του Spengler. 15. Λουκοπούλου / Μπερτάκη / Πανηγύρης, Bedrock.

1. Tense Architecture Network ^{TAN}, Con-tour. 2. AZPML, Landscape Preservation Camouflage. 3. Zisis Kotionis, Amphibian Colony. In Ecsta-Sea. 4. Ilias Papa-georgiou / SO - IL, Veiled. 5. Studio Angelidakis, The Naxos Ruin. 6. P. Issaias, Th. Issaias, A. Vougia, Mechanism of Suspension. Infrastructure and Legislation for Free Camping. 7. Neri&Hu Design and Research office, 100 Etchings: A Journey Within. 8. HHF Architects, Greek Tourism Is Not in Crisis. 9. Flux Office, Lakonis. 10. Amid.Cero9, The Aegean Piri-Daëza. 11. Manuel Aires Mateus, Francisco Aires Mateus, On Tourism in Greece. 12. kstudio, ahotel. 13. buerger katsota architects, as if. 14. Antonas Office, The Shelters of Spengler. 15. Bertaki / Loukopoulou / Paniyiris, Bedrock.